

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ →

ΟΝΟΜΑΤΙΚΕΣ :λειτουργούν στο λόγο ως ονόματα

ΕΙΔΟΣ	ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ	ΕΚΦΕΡΟΝΤΑΙ ΜΕ	ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΩΣ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ
ΕΙΔΙΚΕΣ	ὄτι (αντικειμενική γνώμη) ὡς (υποκειμενική γνώμη, ὅτι τάχα)	1. Οριστική , περιεχόμενο πραγματικό 2. δυνητική οριστική , περιεχόμενο δυνατό στο παρελθόν/αντίθετο πραγματικού 3. δυνητική ευκτική , δυνατό στο παρόν και στο μέλλον 4. ευκτική του πλαγίου λόγου , εξάρτηση από χρόνο ιστορικό	1. Αντικείμενο ρημάτων λεκτικών γνωστικών αισθητικών δεικτικών 2. Υποκείμενο απρ. ρημάτων / εκφράσεων που σημαίνουν ὅ,τι και τα παραπάνω ρήματα (λέγεται , δηλον ἔστί) 3. Επεξήγηση δεικτικής αντων. ουδ.γένους	1. Οὗτοι ἔλεγον <u>ὅτι Κῦρος τέθνηκεν</u> 2. <u>Δήλον ἦν ὅτι ἐγγύς που βασιλεύς ἦν</u> 3. <u>Τοῦτο ὑμᾶς δεῖ μαθεῖν, ὅτι τό συνέχον τήν δημοκρατίαν ὄρκος ἔστίν</u>	1.δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση , εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο ὄτι , εκφέρεται με οριστική , γιατί δηλώνει κάτι πραγματικό , λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα εξάρτησης ἔλεγον.
ΕΝΔΟΙΑΣΤΙΚΕΣ	Μή , , ὅπως μή, μή οὐ	1. υποτακτική , φόβος ενδεχόμενος 2. οριστική , φόβος πραγματικός 3. ευκτική του πλαγίου λόγου , εξάρτηση από ιστορικό χρόνο	1. Αντικείμενο ρημάτων φόβου ή δισταγμού 2. Υποκείμενο απρ.ρημάτων / εκφράσεων 3. Επεξήγηση δεικτικής αντων. ουδ.γένους	1. Ἐφοβεῖτο μή ὁ πάππος ἀποθάνῃ 2. Δεινόν ἐφαίνετο εἶναι , μή οἱ στρατιῶται δύσνοι ὦσιν 3. Ἐφοβήθη τοῦτο , μή οὐκ ἔλθοι βοήθεια.	1 δευτερεύουσα ονοματική ενδοιαστική πρόταση , εισάγεται με τον ενδοιαστικό σύνδεσμο μή , εκφέρεται με υποτακτική , γιατί δηλώνει φόβο ενδεχόμενο , λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα εξάρτησης Ἐφοβεῖτο
ΠΛΑΓΙΕΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ	1. Ολικής αγνοίας : μονομελείς: εἰ, ἄν , ἔάν , (=μήπως , αν) , διμελείς : εἰ -ἤ (εάν...ή) , πότερον... ἤ(ποιο από τα δύο ...ή) , εἴτε -εἴτε (εάν... ή) <hr/> 2. Μερικής αγνοίας: αναφορικές αντωνυμίες αναφορικά επιρρήματα ερωτηματικές αντωνυμίες, επιρρήματα	1. οριστική , περιεχόμενο πραγματικό 2. υποτακτική ἀπορηματική , απορία 3. δυνητική οριστική αντίθετο του πραγματικό 4. δυνητική ευκτική , δυνατό στο παρόν και στο μέλλον 4. ευκτική του πλαγίου λόγου , εξάρτηση από χρόνο ιστορικό	1. Αντικείμενο ρημάτων ερώτησης , απορίας, γνώσης , σκέψης , δείξης απόπειρας , ἀγνοίας 2. Υποκείμενο απρ. ρημάτων / εκφράσεων 3. Επεξήγηση δεικτικής αντων. ουδ.γένους	1. Κῦρος ἐπεμελεῖτο ὅ,τι ποιήσοι βασιλεύς 2. Ἀπό τούτου γενήσεται φανερόν τίς τίνος αἰτιός ἔστιν 3. Ἡμῖν τούτ' αὐτό ἀπόκριναι, εἰ ἀληθῆ λέγομεν ἢ οὐκ ἀληθῆ	1. δευτερεύουσα ονοματική πλάγια ερωτηματική μερικής αγνοίας πρόταση, εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία ὄ,τι , εκφέρεται με ευκτική του πλαγίου λόγου , γιατί το ρήμα εξάρτησης είναι χρόνου ιστορικού , λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα εξάρτησης ἐπεμελεῖτο

ΑΝΑΦΟΡΙΚΕΣ	Αναφορικές αντωνυμίες (ὅς, ὅσος, ὅστις, ὅποιος)	1.οριστική ,περιεχόμενο πραγματικό 2.υποτακτική , προτροπή 3.δυνητική οριστική αντίθετο του πραγματικό 4..δυνητική ευκτική , δυνατό στο παρόν και στο μέλλον	1. Υποκείμενο 2. Κατηγορούμενο 3. Αντικείμενο 4. ομοιόπτωτος 5. ετερόπτωτος προσδιορισμός	1. Ὅστις ἑαυτὸν φιλεῖ μετ' ἐμοῦ μαχέσθω 2. Οὗτός ἐστιν ὅς ἀπέκτεινε τοὺς στρατηγούς 3. Τιμωροῦνται καὶ κολάζονται οὓς ἂν οἴωνται ἀδικεῖν 4. Ἦν δέ τις Ἀπολλοφάνης Κυζικηνός, ὅς Φαρναβάζω ἐτύγχανε ξένος ὢν 5. Οἶμαι ἂν ἡμᾶς παθεῖν τοιαῦτα, οἷα τοὺς ἐχθροὺς οἱ θεοὶ ποιήσειαν	1.δευτερεύουσα ονοματική αναφορική πρόταση , εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία ὅστις, , εκφέρεται με οριστική , γιατί δηλώνει κάτι πραγματικό , λειτουργεί ως υποκείμενο στο ρήμα της κύριας πρότασης μαχέσθω..
-------------------	--	---	---	---	--

Ερωτηματικές αντωνυμίες	Αναφορικές αντωνυμίες	Μετάφραση
τίς;	ὅς / ὅστις	ποιος;
–	ὅσπερ	ποιος ακριβώς;
πόσος;	ὅσος / ὀπόσος	πόσος;
πόστος;	–	ποιος κατά σειρά;
ποδαπός;	ὀποδαπός	από ποιο μέρος;
ποῖος;	οἷος / ὀποῖος	τι είδους;
πότερος;	ὀπότερος	ποιος από τους δύο;
πηλίκος;	ἡλίκος / ὀπηλίκος	πόσο μεγάλος;
ποσταῖος;	–	σε πόσες μέρες;
Ερωτηματικά επιρρήματα	Αναφορικά επιρρήματα	Μετάφραση
πού;	οὐ / ὀπου / ἔνθα	πού;
ποῖ;	οἷ / ὀποι / ἔνθα	πού;
πῆ;	ἦ / ἦπερ / ὀπη	πού; / πώς;
πώς;	ὡς / ὀπως	πώς;
–	ὡσπερ	πώς ακριβώς;
–	οἷα	πώς (ακριβώς);
πόθεν;	ὀθεν / ὀπόθεν / ἔνθεν	από πού;
πότε;	ὀτε / ὀπότε	πότε;
πηνίκα;	ἡνίκα / ὀπηνίκα	ποια ώρα;
ποσάκις;	ὀποσάκις	πόσες φορές;

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ → ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΕΣ: η συντακτική τους λειτουργία ανάλογη των επιρρηματικών προσδιορισμών

Είδος	Εισάγονται	Εκφέρονται	Λειτουργούν
Αιτιολογικές	με τους αιτιολογικούς συνδέσμους: ώς, ὅτι, διότι, ἐπει, ἐπειδή, εἰ(υποθετική αιτιολογία)	Οριστική, δυνητική οριστική, δυνητική ευκτική, ευκτική του πλαγίου λόγου	Επιρρηματικοί προσδιορισμοί της αιτίας
Τελικές	με τους τελικούς συνδέσμους: ἵνα, ὅπως, ὡς// ἵνα μή, ὡς μή, ὅπως μή, μή	υποτακτική(βέβαιος σκοπός), οριστική(σκοπός που δεν πραγματοποιήθηκε), ευκτική του πλαγίου λόγου	Επιρρηματικοί προσδιορισμοί του σκοπού
Συμπερασματικές	με τους συμπερασματικούς συνδέσμους: ὥστε, ὡς, ἐφ' ᾧ, ἐφ' ᾧτε	οριστική, δυνητική οριστική, δυνητική ευκτική, απαρέμφατο(περιεχόμενο δυνατό ή ενδεχόμενο, πιθανό σκοπό, ὄρο ή συμφωνία)	Επιρρηματικοί προσδιορισμοί του αποτελέσματος
Υποθετικές	με τους υποθετικούς συνδέσμους: Εἰ, ἐάν, ἄν, ἦν	οριστική, υποτακτική, ευκτική απλή εἰ +οριστική ή ευκτική ἐάν, ἄν, ἦν +υποτακτική	Επιρρηματικοί προσδιορισμοί της προϋπόθεσης
Εναντιωματικές/ Παραχωρητικές	με τους συνδέσμους: Εἰ καί, ἄν καί, ἐάν καί, ἦν καί(εναντιωματικοί) καί εἰ, καί ἄν, καί ἐάν, καί ἦν (=και αν ακόμη) οὐδ' εἰ, οὐδ' ἄν, μηδ' εἰ, μηδ' ἄν(=ούτε κι αν)(παραχωρητικοί)	οριστική, υποτακτική, ευκτική απλή	Επιρρηματικοί προσδιορισμοί της εναντίωσης /παραχώρησης
Χρονικές	με τους χρονικούς συνδέσμους: ὄτε, ὁπότε, ὡς, ἡνίκα, ὀπηνίκα, ἐπει, ἐπειδή, ἕως, ἔστε, ἄχρι, μέχρι, πρίν με τα χρονικά επιρρήματα: ὁσάκις, ὀποσάκις με τις εμπρόθετες αναφορικές εκφράσεις: ἐξ' οὗ, ἐξ' ὅτου, ἀφ' οὗ, ἀφ' ὅτου....	οριστική, υποτακτική, ευκτική απλή και απαρέμφατο (πρίν+απαρέμφατο)	Επιρρηματικοί προσδιορισμοί του χρόνου
Αναφορικές	αναφορικές αντωνυμίες, αναφορικά επιρρήματα	ὅπως οι αντίστοιχες επιρρηματικές (αιτιολογικές, τελικές, συμπερασματικές, υποθετικές)	Επιρρηματικοί προσδιορισμοί της αιτίας,, του σκοπού, του αποτελέσματος, της προϋπόθεσης
Αναφορικές παραβολικές	αναφορικά επιρρήματα ὡς, ὅπως, ὥστερ	οριστική ...	επιρρηματικοί προσδιορισμοί που δηλώνουν σύγκριση ή παρομοίωση

Άσκηση

Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις δευτερεύουσες προτάσεις:

1. Και ἔλεγον οἱ Ἀθηναῖοι ταῦτα , ὅτι οὐκ ὀρθῶς αἱ σπονδαὶ γένοιτο.
2. Δέομαι σου παραμῆναι, ὡς ἐγὼ οὐδ' ἂν ἐνός ἡδιδον ἀκούσαιμι ἢ σοῦ.
3. Κῦρος ᾤετο φίλων δεῖσθαι, ὡς συνεργούς ἔχοι.
4. Ἐνετύγχανον τάφροις ὕδατος πλήρεσιν, ὡς μὴ δύνασθαι διαβαίνειν ἄνευ γεφυρῶν.
5. Οἱ στρατηγοὶ ἐθαύμαζον, ὅτι Κῦρος οὐ φαίνοιτο.
6. Οὐποτε ἐρεῖ οὐδεὶς, ὡς ἐγὼ προδοὺς Ἕλληνας τὴν τῶν βαρβάρων φιλίαν εἰλόμην.
7. Πέμπει στρατιώτας , ὅπως βοηθήθωσι τῇ πόλει.
8. Ἐπυνθάνετο ὅπως ἂν κάλλιον πορευθεῖη.
9. Ὅπως γινώσκετε, οὕτω και ποιεῖτε.
10. Τοῦτο σκεψώμεθα , εἰ ἀληθῆ λέγεις.
11. Σωκράτης οὐκ ἔπινεν, εἰ μὴ διψῶη.
12. Ἄνθρωποι κακοί , εἰ και ὠφελεῖν δοκοῦσιν , μᾶλλον βλάπτουσιν.
13. Χρὴ ποιεῖν με τοῦτο , και εἰ μὴ πέποιθα.
14. Ἐπεὶ ἤκουσε , ἀπῆλθεν.
15. Οἱ Ἕλληνες ἠθύμουν , ἐπεὶ οὐκ εἶχον τὰ ἐπιτήδεια.
16. Ἠγγέλη ὅτι τεθνηκότες εἶεν.
17. Ἄ μὴ προσήκει, μήτ' ἄκουε, μήθ' ὄρα.
18. Ἐκέλευσε πορευέσθαι ἡσύχως, ἕως ἄγγελος ἔλθοι.
19. Κῦρος ἤρετο τίς ὁ θόρυβος εἶη.
20. Οἱ τύραννοι φοβοῦνται μὴ αἱ πόλεις ἐλεύθεραι γένωνται.
21. Σίτω τοσοῦτω ἐχρήτο Σωκράτης, ὅσον ἡδέως ἦσθιε.
22. Κριτίας πάντ' ἐποίει , ὥστε διαβαλεῖν Θηραμένην.
23. Κίνδυνος ἐστὶν μὴ μεταβάλλωνται καὶ γένωνται μετὰ τῶν πολεμίων.
24. Κίνδυνός ἐστι μὴ οὐ δυνηθῶμεν προᾶξαι τάδε.
25. Λέγουσιν οἱ σοφισταὶ ὡς οὐδέν δέονται χρημάτων.
26. Ἡπόρουν πότερόν ἐστι τό ἀγαθόν μαθητόν ἢ ἐθιστόν.
27. Οὐκ οἶδα τοῦτο , τίς ἂν εἶη στρατηγός.
28. Εἰ μὴ εἶχομεν φῶς, ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἂν ἦμεν.
29. Παρακαλεῖς ἰατρούς , ὅπως μὴ ἀποθάνης .
30. Ἄχθονται τινες, ὅτι νεώτερός ὢν ἐπεχείρησα λέγειν.